

عکس: دانیال شایگان-انگوا ایران

استیضاح همتی شرایط را سخت می‌کند

رئیس سازمان برنامه و بودجه با بیان اینکه استیضاح وزیر اقتصاد، شرایط را برای تیم اقتصادی دولت سخت می‌کند، گفت: انتظار می‌رود تیم اقتصادی با آرامش و وفای حل مسائل را جلو ببرند و در غیر این صورت اگر این قایق را در امواج استیضاح قرار دهیم ممکن است مشکلاتی ایجاد شود. حمید پورمحمدی با اشاره به مدت‌زمان کوتاه فعالیت وزیر اقتصاد در دولت چهاردهم گفت: ابروزارتخانه‌های همانند وزارت اقتصاد چندین ماه زمان استقرار طول می‌کشد و اگر وزارتخانه‌های مدتی با سرپرست اداره شوند نگرانی در خصوص چالش‌ها ایجاد می‌شود. او خطاب به نمایندگان عنوان کرد: می‌توانیم نگرانی‌ها و دغدغه‌های نمایندگان مجلس را با گفت‌وگو و حل اختلافات در راستای حل مشکلات برطرف کنیم تا ضمن اینکه آرامش به اقتصاد کشور بازگردد، تیم اقتصادی نیز با پشتیبانی نمایندگان محترم مجلس تحولات جدی در حوزه اقتصاد کشور رقم بزنند.

محدودیت سخت انرژی

امسال سخت‌ترین محدودیت را برای انرژی در برق و گاز به واحدهای تولیدی اعمال کردیم و از این بابت صدمه زیادی به این واحدها وارد شد. به گزارش ایسنا، محمد اتابک، وزیر صنعت، معدن و تجارت، گفت: با حمایت رئیس‌جمهور بسته حمایتی صنعت هفته گذشته در دولت مصوب شد و امیدوارم در این هفته ابلاغ شود و تعویق اقساط تسهیلات و تعویق مالیات و اعطای سرمایه بخشی از مشکلات موجود را برطرف کند. اتابک همچنین با اشاره به تأثیر افزایش قیمت کالاهای بین‌المللی بر افزایش قیمت‌های اجناس داخلی عنوان کرد: دولت بنای پایداری بر پایه قیمت کالاهای اساسی را در سال آینده ندارد، اما انتظار تومی وجود دارد، وقتی دلار بالا می‌رود بر روی انتظار تومی تأثیر می‌گذارد. او درباره ارائه کالا بزرگ گفت: اجرای سیاست کالا بزرگ توسط وزارت راه انجام می‌شود. البته بخشی از آن توسط وزارت کشاورزی انجام می‌شود.

افزایش غیر منطقی قیمت برنج

افزایش قیمت برنج داخلی غیر منطقی بود و ما خودمان قیمت‌گذاری را شروع کردیم چون با ما همکاری نشد، به گزارش ایسنا، غلامرضا نوری قزلبچه، وزیر جهاد کشاورزی، درباره کنترل قیمت برنج عنوان کرد: ما پرهیز از قیمت‌گذاری داریم ولی جایی که همکاری نمی‌شود مجبور به قیمت‌گذاری شدیم. برنج خارجی که ارز پارانهای می‌گیرد، زیر ۵۵ هزار تومان عرضه می‌شود، ولی افزایش قیمت برنج داخلی غیر منطقی بود و ما خودمان قیمت‌گذاری را شروع کردیم چون با ما همکاری نشد. او افزود: کشاورزان برنج را بیش از ۸۵ هزار تومان نفروخته‌اند ولی قیمت دو برابری آن منطقی نیست. قیمت‌گذاری تأثیر خود را بر بازار خواهد گذاشت. نوری قزلبچه همچنین عنوان کرد: امسال ۲۰ تا ۲۵ درصد بیشتر از سال قبل میوه و سبزیجات کالاهای تأمین شده است. کنترل صادرات میوه جات هم برای تأمین میوه سبید با قیمت مناسب بود.

وزارتخانه همیشه متهم

بازخوانی حضور ۱۵ وزیر اقتصاد در ۴۶ سال پس از انقلاب و چگونگی رفتن آنها از دولت

اساسی را در شرایط جنگی آن دوره اجرایی کند و در کنار آن سیاست تثبیت نرخ ارز را دنبال کرد که موافقان و منتقدان جدی داشت. سیاست دولتی کردن اقتصاد در دوره ایروانی شدت گرفت و کسری بودجه تا ۵۰ درصد نیز رسید.

او درباره سیاست‌های ارزی دوران وزارت خود گفته: «روشنی که ما در پیش گرفتیم رهاسازی نبود و مسئله تخصیص ارز توسط تیم اقتصادی دولت مدیریت می‌شد. شاخص‌ترین اقدام، تأسیس و همچنین فعال شدن «کمیته تخصیص ارز» بود که دبیرخانه آن در بانک مرکزی و وزیر اقتصاد ریاست آن را بر عهده داشت. ما یک الگو برای تخصیص منابع محدود ارزی داشتیم تحت عنوان کالاهای اساسی، نیازهای دفاعی، فهرست کالاهای حساس و ضروری (نظیر اقلام دارویی-بهداشتی) و... یعنی ساختار الگوی تخصیص منابع ارزی به صورت تلفیقی، هم به صورت بخشی و همچنین به صورت دستگاهی و وزارتخانه‌های مختلف بود.»

محسن نوربخش

۷ شهریور ۱۳۶۸ تا ۲۵ مرداد ۱۳۷۲

در آمریکا اقتصاد خوانده بود و در اوایل انقلاب تا پست نخست‌وزیری

نیز پیش رفت اما پس از تشکیل دولت توسط مرحوم هاشمی‌رفسنجانی، او مرحوم نوربخش را به‌عنوان وزیر اقتصاد به مجلس معرفی کرد. او از سال ۱۳۶۰ تا ۱۳۶۵ ریاست بانک مرکزی را برعهده داشت و بعد از آن به‌عنوان نماینده به پارلمان رفته بود.

نوربخش سیاست تعدیل اقتصادی را در دوره چهارساله وزارت خود اجرایی کرد و تلاش کرد اقتصاد را از حالت دولتی تا حدودی خارج کند. مرحوم هاشمی در کابینه دوم خود نیز او را به‌عنوان وزیر اقتصاد به مجلس معرفی کرد اما رای لازم را به دست نیاورد. مرحوم نوربخش در ابتدای حضور در بانک مرکزی موافق همسویی این نهاد با دولت بود اما بعد از سال‌ها از این نظریه فاصله گرفت و تلاش کرد استقلال بانک مرکزی را نسبت به دولت بیشتر کند. مرحوم نوربخش در تیر ۱۳۸۲ در ۵۰ سالگی درگذشت.

مرتضی محمدخان

۱۴ مهر ۱۳۷۲ تا ۲۹ مرداد ۱۳۷۶

محمدخان که در کابینه اول مرحوم هاشمی‌رفسنجانی رئیس گمرک بود در

کابینه دوم او به وزارت رسید و تلاش کرد سیاست اقتصادی را تعدیل کند. با آنکه در زمانه محمدخان نرخ تورم به ۴۰ درصد رسید اما رونق اقتصادی در سال‌های پایانی دولت سازندگی در دوره وزارت او رخ داد. محمدخان در سال ۱۴۰۱ درگذشت.

را در کتابی منتشر کرده بود که در آن عنوان شده: «نتها مالکیت فرد فرد مردم می‌تواند باعث شکوفایی اقتصاد شود و حکومت باید اموال سرمایه‌داران را مصادره کرده به‌عنوان سرمایه در اختیار فرد فرد مردم قرار دهد تا همه تولیدکننده بشوند.»

او در تیرماه ۱۳۵۸ به‌عنوان وزیر اقتصاد منصوب شد اما یک ماه بعد برای شرکت در انتخابات خبرگان قانون اساسی استعفا داد اما با استعفای دولت موقت در آبان آن سال، توسط شورای انقلاب هم‌زمان وزیر اقتصاد و امور دارایی و سرپرست وزارت امور خارجه شد. در دوره وزارت بنی صدر وام‌هایی تا سقف ۳۰۰ هزار تومان با سپرده ۳۰ هزار تومانی و سود ۴ درصدی به مردم داده شد که به «وام‌های مسکن بنی صدری» معروف بود.

او همچنین همه جرایم دیرکرد و بخش‌هایی از بهره بانک‌ها را بخشید چراکه با نرخ بهره مخالف بود. در دوره وزارت بنی صدر، برخی بانک‌ها نیز ادغام شدند. بنی صدر بعد از وزارت به‌عنوان اولین رئیس‌جمهور پس از انقلاب انتخاب اما در نهایت توسط مجلس برکنار شد. از ۲۰ بهمن ۱۳۵۸ تا ۲۰ اسفند ۱۳۵۹، رضا سلیمی و مرحوم محسن نوربخش، سرپرستی وزارت اقتصاد را برعهده داشتند.

حسین نمازی

۲۰ اسفند ۱۳۵۹ تا ۶ آبان ۱۳۶۴ و ۲۹

مرداد ۱۳۶۴ تا ۳۱ مرداد ۱۳۸۰

نمازی دکترای اقتصاد از اتریش دارد و

به جز در دولت‌های محمدعلی رجایی، محمدجواد باهنر، کابینه موقت آیت‌الله مهدوی کنی و دولت اول میرحسین موسوی، در دولت اول سیدمحمد خاتمی نیز وزیر اقتصاد بود. در دوره او تدوین لایحه بانکداری بدون ربا، تدوین لایحه مالیات‌ها، تدوین لایحه محاسبات عمومی کشور، تدوین قانون تفریح بودجه سال‌های پس از انقلاب، تدوین اساسنامه سازمان حسابرسی و تدوین لایحه نحوه اداره امور شرکت‌های بیمه، انجام گرفت.

نمازی در دوره وزارت در دولت خاتمی طرح سامان‌دهی اقتصادی را تهیه و اجرایی کرد. او با مرحوم محسن نوربخش که در آن زمان رئیس بانک مرکزی بود، به اختلاف خورد و به همین سبب در کابینه دوم میرحسین موسوی حضور نداشت. از او کتاب «نظام‌های اقتصادی» منتشر شده است.

محمدجواد ایروانی

۱۵ دی ۱۳۶۴ تا ۷ شهریور ۱۳۶۸

ایروانی در دولت دوم میرحسین موسوی

به‌عنوان وزیر انتخاب شد و هم‌زمان رئیس

کمیته تخصیص ارز، رئیس کمیسیون اقتصادی دولت و عضو

شورای اقتصاد نیز بود. او توانست ایده توزیع کوپن کالاهای

علی ایوبی

گزارشگر هم‌میهن

شاید اگر رکود اقتصادی و اختلاف سلیقه وزیر بازرگانی و وزیر صنایع در دهه چهل شمسی نبود اکنون وزارت خانه‌ای با عنوان وزارت امور اقتصادی و دارایی نداشتیم. در آن زمان علی‌بنقی عالیخانی مامور می‌شود این دو وزارتخانه را ادغام کند و نام «وزارت اقتصاد» را برای آن انتخاب می‌کند و خود نیز در ۳۴ سالگی به‌عنوان وزیر آن انتخاب می‌شود؛ اینگونه وزارتخانه‌ای در خیابان باب‌همایون تهران تأسیس می‌شود که عملکرد آن بر روی تکنیک ایرانیان تأثیر زیادی دارد. وزیر این وزارتخانه را باید مهمترین عضو هر کابینه‌ای دانست چراکه آنچنان قدرتی در این سازمان متمرکز شده که هر تصمیمی می‌تواند سال‌های سال حتی بر روند سیاسی و اجتماعی کشور تأثیر بگذارد. سازمان امور مالیاتی به‌عنوان مهمترین منبع درآمدی دولت بعد از نفت، سازمان خصوصی‌سازی، سازمان اموال تملیکی، خزانه داری، امور بیمه‌ای و بانکی از جمله قسمت‌های مهم این وزارتخانه هستند که امور اقتصادی و جاری کشور را مدیریت می‌کنند. این نهاد بعد از انقلاب با وزاری مختلفی مواجه بوده و هر کدام در زمان کوتاه و یا طولانی وزارت خود تأثیر مهمی بر اقتصاد کشور گذاشته‌اند. در آستانه استیضاح وزیر اقتصاد دولت چهاردهم، مروری بر این وزرا می‌تواند نشان دهد که هرچند راه و مرام و سیاست‌های این افراد می‌تواند شبیه و یا مخالف هم باشد اما در نهایت آنها بودند که وضعیت اقتصاد امروز کشور را رقم زده‌اند و نمی‌توان به سادگی از نام آنان گذشت.

علی اردلان

۲۶ بهمن ۱۳۵۷ تا ۱۴ آبان ۱۳۵۸

علی اردلان که حقوق اقتصاد خوانده بود،

در دهه ۲۰ وارد وزارت دارایی شد و از سال

۱۳۳۱ به عضویت کمیسیون مرکزی و وزارت دارایی درآمد

بود. بعد از پیروزی انقلاب، مهدی بازرگان در بهمن سال

۱۳۵۷ او را به‌عنوان وزیر اقتصاد و دارایی انتخاب کرد. از

مهمترین اتفاقات دوره وزارت اردلان مصوبه شورای عالی

انقلاب درباره واگذاری اموال ۵۲ سرمایه‌دار و همچنین ملی

شدن بانک‌ها بود که البته خارج از اختیارات او صورت گرفت.

اردلان در این مدت کوتاه به‌عنوان نماینده دولت ایران در

جلسات کنفرانس وزیران سازمان کشورهای صادرکننده

نفت (اوپک) شرکت می‌کرد. در نهایت بعد از استعفای

کابینه بازرگان او نیز از وزارتخانه رفت هر چند بعد از آن نیز

در برخی از کمیسیون‌های شورای انقلاب که وظایف دولت

را انجام می‌داد، شرکت می‌کرد. علی اردلان در ۲۲ بهمن

۱۳۷۸ درگذشت و از او کتاب «دفاع از آزادی» منتشر شده

است.

ابوالحسن بنی صدر

۲۱ آبان ۱۳۵۸ تا ۲۰ بهمن ۱۳۵۸

بنی صدر در فرانسه اقتصاد خوانده بود و

پس از انقلاب، ایده «اقتصاد توحیدی»

وزیر این وزارتخانه را باید مهمترین عضو هر کابینه‌ای دانست چراکه آنچنان قدرتی در این سازمان متمرکز شده که هر تصمیمی می‌تواند سال‌های سال حتی بر روند سیاسی و اجتماعی کشور تأثیر بگذارد. سازمان امور مالیاتی به‌عنوان مهمترین منبع درآمدی دولت بعد از نفت، سازمان خصوصی‌سازی، تملیکی، خزانه‌داری، امور بیمه‌ای و بانکی از جمله قسمت‌های مهم این وزارتخانه هستند